

Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014

Begroting met bijhorende toelichting 2011

1. INLEIDING

De **opmaak van de begroting en bijhorende toelichting** gebeurde in het najaar van 2010, zodat dit kan ingediend worden 01/12/10. Deze documenten werden uitvoerig behandeld in de adviesgroep van 14 oktober 2010 en de stuurgroep van 28 oktober 2010. Het Directiecomité van Interwaas keurde deze begroting met bijhorende toelichting 2011 goed op 9 november 2010.

In deze begroting met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het zevende werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas zullen genomen worden. De acties zijn opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014. De afzonderlijke acties rond erfgoed in de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit plan.

2. BEGROTING

Deze **begroting** gaat alleen uit van de reeds bekende bedragen op het tijdstip van het opmaken van deze begroting met bijhorende toelichting, namelijk de middelen van de Vlaamse Gemeenschap (403 467 euro) en de middelen uit eigen werking (54 000 euro).

Hierbij wordt rekening gehouden met de **besparing** van 4% op het subsidiebedrag voorzien in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas (320 000 euro), dus 12 197 euro. Deze besparing wordt in de begroting niet doorgevoerd in de financiële ondersteuning van de erfgoedzorgers, maar wel in de werkingmiddelen van de Erfgoedcel Waasland.

De **overdracht** vanuit 2010 naar 2011 wordt geschat op basis van de uitgaven in 2010. In het jaarverslag 2010 zal duidelijk worden welke overdracht er precies is naar 2011.

In de begroting worden **alle kosten** opgenomen voor de gehele werking. Met de 54 000 euro middelen uit eigen werking worden de kosten gefinancierd die niet mogen gefinancierd worden met middelen van de Vlaamse Gemeenschap. In het jaarverslag met afrekening wordt dit jaarlijks gedetailleerd weergegeven.

Per actie wordt de bijkomende kost, die verband houdt met de uitvoering van de actie zelf, geëxpliciteerd. Zo zijn bv. de algemene werkingskosten zoals loonkosten, portkosten... niet per actie weergegeven, maar wel in de algemene posten personeelskosten en administratieve kosten. Bij de verdere concrete uitwerking van de acties kunnen in de loop van 2011 bijkomende inhoudelijke en financiële partners aangesproken worden. Aangezien definitieve informatie hierover nog ontbreekt, is deze nog niet opgenomen in deze begroting met bijhorende toelichting.

3. TOELICHTING BIJ BEGROTING

De acties in deze begroting met toelichting zoeken – net als de voorbije jaren – een **evenwicht** tussen de korte en de lange termijn, de (soms onzichtbare) ondersteuning van de Wase erfgoedgemeenschap en de meer zichtbare publieksgerichte projecten, tussen partnerships in bestaande projecten en eigen projecten; een evenwicht tussen publiek en erfgoedgemeenschap, erfgoedvrijwilligers en erfgoedprofessionals, tussen moeten en mogen.

De keuzes van de acties gebeuren sinds het begin van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas bottom-up en op basis van uitgebreide **omgevingsanalyses** en alles wat daarbij komt kijken. Hiertoe ondernam de Erfgoedcel Waasland sinds 2005 **verschillende acties**. Enkele voorbeelden zijn: de uitgebreide omgevingsanalyse voor de intentienota en beleidsplan 2005-2008 én het beleidsplan 2009-2014 (met bijhorende bevragingen, gesprekken e.d.), WODE (dat voortdurend wordt geüpdate), visieteksten, specifieke bevragingen rond o.a. erfgoededucatie, opleidingsbehoeften en expertises aanbod; plaatsbezoeken; gesprekken; overlegplatformen... Daarnaast werden meerdere **inventarissen** opgemaakt, zo integraal en geïntegreerd mogelijk bv. adressendatabank, krantendatabank, WODEdatabank, lijst met expertise-uitwisselingen, Wase volksverhalen, Wase reuzen... De verzamelde gegevens worden daarenboven **zo gestructureerd mogelijk** verzameld. Zo werd bijvoorbeeld tijdens het eerste convenant (2005-2008) de basis gelegd voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor kennisbeheer (Access), waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. De Erfgoedcel Waasland verzamelt daarnaast in een Excelbestand de expertise-uitwisseling (plaatsbezoeken/ontvangsten, e-mails, telefoons...) die gedaan wordt. Op deze manier kan de aangereikte informatie herbruikt en indien nodig verder verfijnd worden. De meerjarenplanning 2009-2014 en de **jaarlijkse actieplannen** werden steeds opgemaakt op basis van de bevindingen uit deze verschillende acties. De Erfgoedcel Waasland volgde eveneens het **traject rond omgevingsanalyse** dat in 2009-2010 door **FARO** werd aangeboden met een vijftal inhoudelijke sessie.

Per actie zijn zo veel mogelijk **de kernpartners** opgenomen. De Wase erfgoedgemeenschappen, de Wase gemeentebesturen en de Erfgoedcel Waasland worden nergens als kernpartner vermeld omdat ze allen deel uitmaken van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas en potentieel bij iedere actie die ondernomen wordt als partner kunnen optreden.

SD 1 – 1 + 1 = 3

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

1° I.C.W. investeert onverminderd in samenwerking. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

1°1. het bestaande netwerk van de Wase cultureel-erfgoedgemeenschap versterken en verbreden;

1°2. verder inzetten op intergemeentelijke samenwerking. De Erfgoedcel Waasland wil het engagement van de gemeenten vasthouden en verschillende snelheden door een efficiënte en daadkrachtige werking opvangen;

1°3. verder investeren in de bestaande regionale, Vlaamse en internationale samenwerkingsverbanden.

- Actief inzetten op de **8 gemeenten** bijvoorbeeld door verschillende snelheden op te vangen en het blijven betrekken van alle gemeenten door een efficiënte en daadkrachtige werking.
- Ondersteunen, afstemmen op elkaar van en deelnemen aan **samenwerkingsinitiatieven** rond erfgoed en overleg in het Waasland, enkele voorbeelden:
  - Deelname aan
    - het Waas Archieven Overleg (WAO) (bijeenkomst gemiddeld twee maal per jaar)
    - het overleg van de Diensten van Toerisme (vier maal per jaar)
  - Lid van Raad van Bestuur van Toerisme Waasland
  - Lid van Raad van Bestuur van Mercator 2012 vzw
  - Overleg en afstemming met Bibliotheca Wasiana, BiblioWaas, Intergemeentelijk project Land van Reynaert, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Toerisme Waasland, Wacco e.a.
- Sensibiliseren en responsabiliseren van de gemeenten over het belang van **cultuurbeleid en erfgoedzorg** en dus ook van cultuurbeleidscoördinatoren, erfgoedzorgers...
- Deelname aan **Vlaams overleg**:
  - Overleg met de 4 andere erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen (Gent, Meetjesland, Aalst en Land van Rode) en het **Provinciebestuur Oost-Vlaanderen** (bijeenkomst gemiddeld twee maal per jaar)
  - **Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen**: deelname aan de collegagroepen beleid en communicatie en de twee erfgoedcellendagen per jaar rond diverse thema's.
  - **Landelijke overlegorganen en expertise-uitwisseling**:
    - **Cultureel Erfgoedoverleg Vlaanderen** (bijeenkomst minimaal twee maal per jaar): in 2009 startten de VVBAD, de Erfgoedcellen Mechelen en Waasland, de VMV en Heemkunde Vlaanderen samen dit overleg op. Het Erfgoedoverleg is een platform voor: de uitwisseling van ervaring en expertise; overleg met de Vlaamse overheid, met het steunpunt voor cultureel erfgoed en het steunpunt voor lokaal cultuurbeleid; het opbouwen van standpunten rond gezamenlijke thema's en het plannen van communicatie daarover; samenwerken met aanverwante sectoren vanuit een integrale visie op erfgoed. De deelnemers zijn Archief en museum voor het Vlaams Leven te Brussel, Archiefbank Vlaanderen, Centrum Agrarische Geschiedenis, Centrum Vlaamse Architectuurarchieven, Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur, vertegenwoordiging van de

erfgoedcellen voor alle erfgoedcellen (nu Erfgoedcellen Mechelen en Waasland), Familiekunde Vlaanderen, Forum voor erfgoedverenigingen, Heemkunde Vlaanderen, Het Firmament, Huis van Alijn, Packed, Provinciaal Museumconsulent Vlaams-Brabant, Resonant, Sportimonium, Tapis plein, Vlaamse Erfgoedbibliotheek, Vlaamse Museumvereniging, Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie, Vlaamse Kunstcollectie, en Volkskunde Vlaanderen vzw.

- **Prisma onderzoeksproject van FARO** – klankbordgroep: het steunpunt realiseert in de periode september 2009 - juni 2011 een analyse van het cultureel-erfgoedveld in Vlaanderen. Vanuit een langetermijntoekomstperspectief stellen ze een strategisch plan op voor de verdere ontwikkeling van het cultureel-erfgoedveld vanaf 2012, met als centrale vraagstelling: waar willen we staan in 2020? De klankbordgroep begeleidt dit onderzoek inhoudelijk en wetenschappelijk en komt minstens twee keer per jaar samen.
- **VVSG overleg intergemeentelijke samenwerking**: op vraag van de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met een cultureel-erfgoedconvenant startte de VVSG eind 2008 een overleg met Comeet, Land Van Waas, CO7, Noorderkempen, Kempens Karakter, TERF en Mijnstreek. Het doel van dit overleg is niet alleen de belangen van de betrokken gemeenten in kaart brengen en deze behartigen als cultureel-erfgoedconvenant in een intergemeentelijke context, maar niet in het minst ook expertise- en kennisuitwisseling rond intergemeentelijk werken. Vanaf eind 2009 nemen ook bijna, alle andere erfgoedcellen deel, aangezien sommigen een traject naar intergemeentelijke samenwerking starten.
- **Onthaalplan Toerisme Waasland**: Toerisme Waasland plande in 2010 de uitwerking van een onthaalplan voor de Wase regio. De Erfgoedcel Waasland zou hieraan meewerken, aangezien het mogelijks interessant is om samen onthaal- en promotiemateriaal voor de regio te maken. Dit is echter uitgesteld naar 2011.

SD 2 – DE ERFGOEDCEL WAASLAND ALS KNOOPPUNT

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

2° I.C.W. bouwt verder aan een efficiënte en krachtdadige cultureel-erfgoedcel. Om dit te bereiken zal:

2°1. I.C.W. de interne organisatie van de Erfgoedcel Waasland verder optimaliseren;

2°2. de Erfgoedcel Waasland de interne en externe communicatie van de Wase erfgoedgemeenschap verstevigen;

2°3. de Erfgoedcel Waasland actief blijven als cultureel-erfgoedloket;

2°4. de Erfgoedcel Waasland actief werken aan resultaten voor Vlaanderen en de internationale wereld, zo zal het I.C.W. proactief het Vlaamse cultureel-erfgoedveld haar expertise ter beschikking stellen, onder andere over publiekswerking, cultureel-erfgoededucatie, diversiteit en interculturaliteit, en zal het I.C.W. samenwerken met andere gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarmee een cultureel-erfgoedconvenant is gesloten en met de Vlaamse Gemeenschapscommissie rond vrijwilligersmanagement en kennis delen over samenwerking met kleinschalige initiatieven en vrijwilligers.

- **Interwaas**: de Erfgoedcel Waasland schakelt zich volledig in de werking van de moederorganisatie Interwaas in. Zo neemt ze deel aan de jaarlijkse teamdag en de driemaandelijksse “Bistro Interwaas”, een

moment voor overleg en interactie binnen Interwaas. Bovendien startte in 2010 een traject rond functieprofielen binnen Interwaas. Ook de Erfgoedcel Waasland werkte hier intensief aan mee.

- **Personeel** van de Erfgoedcel Waasland
  - Coördinator 1 VTE: Ode De Zutter
  - Twee erfgoedconsulenten 1.5 VTE: Anniek Elegheert 0.5 VTE en Bart Ooghe 1 VTE
  - Administratieve medewerker 0.8 VTE: Martine Teirlynck

Daarnaast kan de Erfgoedcel Waasland beroep doen op:

- De communicatieverantwoordelijke van Interwaas Ellen De Jans zorgt voor een afstemming van de communicatie van de Erfgoedcel Waasland op die van haar moederorganisatie Interwaas. Zij verzorgt tevens de communicatie o.a. van een paar projecten van de Erfgoedcel Waasland. In totaal is dit een tijdsbesteding van 0.15 VTE.
- Kantoorvrijwilliger 0.2 VTE: Eric Saman
- **Administratie:** bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (toestellen Mondelinge Geschiedenis, ATW Express, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties bv. Sinterklaas en Sint-Maarten), opvolging boekhouding, lidmaatschap heemkundige kringen, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen...
- **Archief Erfgoedcel Waasland:** in 2011 wordt verder werk gemaakt van het archief, onder begeleiding van Carine Goossens, gemeentearchivaris van Beveren.
- **Interne organisatie:** bv. teamoverleggen en functioneringsgesprekken
- Bijeenkomen **overlegstructuren** Erfgoedconvenant Land van Waas en Interwaas: projectwerkgroepen, adviesgroep, stuurgroep, directiecomité en Raad van Bestuur.
- Opmaak **beleidsdocumenten** door de Erfgoedcel Waasland:
  - Jaarverslag 2010
  - Begroting met toelichting 2012
- **Fotobeheersysteem:** de Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal documentaire foto's over het Land van Waas en foto's, die de erfgoedprojecten illustreren. In 2010 werd onderzocht in welke software deze foto's geïnventariseerd kunnen worden. Er werd beslist dat dit zal gebeuren in de software Collective Access die voor de Erfgoedbank ontwikkeld zal worden. In 2011 zal dan ook al het intern fotomateriaal, ook dat van de Erfgoedcel Waasland, hierin beschreven worden.
- **Kennismanagement:** tijdens het eerste convenant legden we de basis voor een bestand met contact- en andere gegevens van erfgoed- en andere partners en publiek in het Waasland. De grote hoeveelheid beschikbare informatie brachten we in 2009 samen in één centraal bestand voor kennisbeheer, waarin we ook de informatie van het WODE-onderzoek, de expertise van de partners e.d. opnamen. In 2010 werd specifiek in het kader van het vrijwilligersmanagement en in samenwerking met Toerisme Waasland, extra aandacht besteed aan het bijkomend inzamelen van de coördinaten van toerisme- en erfgoeddeskundigen. In 2011 werken we verder aan het in kaart brengen van expertise. Dit gebeurt o.a. door het verrichten van plaatsbezoeken bij erfgoed- en toerismemedewerkers in de verschillende Wase steden en gemeenten.

- **Platform voor expertise-uitwisseling:** in 2010 werd i.s.m. de andere erfgoedcellen het interactieve intranet van www.erfgoedcellen.be geïmplementeerd. Daarnaast werd de eigen website verrijkt met een nieuw deel “Tips voor erfgoedzorgers” – deels op basis van de reeds uitgewisselde en opgebouwde ervaringen en deels op basis van de samenwerking met Het Forum voor de opleiding fondsenwerving in 2010. In 2011 wordt dit voortdurend aangevuld en geüpdate.
- **Waas erfgoedloket:** de Erfgoedcel Waasland en de Wase erfgoedgemeenschap werken niet alleen voor het publiek. Minder zichtbaar, maar daarom niet minder belangrijk, zijn hun inspanningen binnen de (Wase) erfgoedgemeenschap via vorming, communicatie (nieuwsbrieven, website) en intensieve contacten aan een netwerk van (Wase) erfgoedzorgers. Vele enthousiaste erfgoedvrijwilligers, erfgoedprofessionals, studenten... kunnen steeds bij de Erfgoedcel Waasland terecht met allerhande vragen over inventarisatie, digitalisering, publiekswerking, subsidiemogelijkheden, educatie, vrijwilligerswerking, beleid enz. Deze tijdsintensieve dienstverlening is veel minder zichtbaar, maar minstens even belangrijk als de publiekswerking. Bovendien wordt ook aan het publiek informatie verschaft via vragen die telefonisch en via e-mail toekomen. Ook actieve inhoudelijke begeleiding van projecten gebeurt op vraag. Enkele voorbeelden zijn:
  - **Bezoekerscentrum De Klinge** – stuurgroep en werkgroep buitenomgeving: de gemeente Sint-Gillis-Waas heeft langetermijnplannen om een ‘bezoekerscentrum/museum De Klomp’ in te richten. Dit regionaal bezoekerscentrum zal verschillende thema’s (de klomp, Stropersbos, grens, smokkelen, Staats-Spaanse Linies, spoorweg Mechelen-Terneuzen...-) combineren. In afwachting van financiering worden rond deze site allerlei activiteiten ontwikkeld.
  - **Chiro Kriko – fotoboek** – werkgroep: Chiro Kriko bestaat reeds vele jaren en de oud-leiding wil dit vieren met een fotoboek in 2011.
  - **Heemkundige Kring Braem (Elversele)** – projectgroep: in juli 2010 vond bij de Heemkundige Kring Braem, in aanwezigheid van de Erfgoedcel Waasland, een algemene vergadering plaats waarbij ook dieper is ingegaan op de toekomst van de kring. Een aantal prioriteiten voor de toekomst werden gekozen. Op basis van de gemaakte keuzes zal de Erfgoedcel Waasland, in nauwe samenwerking met de cultuurbeleidscoördinator van Temse, de heemkring begeleiden bij het opstarten van een aantal acties. Zo zal er werk gemaakt worden van de bewaring, restauratie, archivering en ontsluiting van hun patrimonium en de bewaring en ontsluiting van hun documentatiecentrum.
  - **Hof ter Welle** – werkgroep: de site in Beveren is reeds eeuwen lang verbonden aan kinderen en zorg (opvang, onderwijs, bijzondere jeugdzorg...). Dit project i.s.m. vzw Dienstencentrum Hof ter Welle, de gemeente Beveren (dienst cultuur, gemeentearchief, CC Ter Vesten) en Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren wil met getuigenissen, beeldmateriaal en voorwerpen het verhaal van deze site met haar verschillende functies en bewoners brengen. Bovendien kadert dit project binnen de toekomstige inrichting van het kasteel als erfgoedhuis. De ontsluiting kan verschillende vormen kennen.
  - **Wase reuzen:** net zoals vorige jaren wordt in 2011 een Groot Waas Reuzenoverleg georganiseerd, maar dan onder coördinatie van de gemeente Sint-Gillis-Waas, die hierbij ondersteund zal worden

door de Erfgoedcel Waasland. Hierbij wordt gedacht aan een vormingsmoment en een studie-uitstap naar Ath – La Maison des Géants.

SD 3 – HET CULTUREEL ERFGOED = DE BASIS VAN ALLES

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

3° I.C.W. plaatst de zorg voor het cultureel erfgoed centraal. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

- 3°1. in opvolging van de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de toekomst van Doel, prioritair aandacht besteden aan alle aspecten van de zorg voor het cultureel erfgoed van het dorp Doel (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en ontsluiting);
- 3°2. tegen het einde van 2010 alle cultureel-erfgoedorganisaties en publiektoegankelijke cultureel-erfgoedcollecties op het grondgebied van het Waasland op een uniforme wijze in kaart brengen, inclusief de noden en behoeften. I.C.W. werkt hiervoor samen met alle andere gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden waarmee een cultureel-erfgoedconvenant is gesloten, met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en met initiatieven, zoals Archiefbank Vlaanderen, die voor heel Vlaanderen instaan voor het in kaart brengen van deelsectoren;
- 3°3. zich engageren om bij het digitaliseren van cultureel erfgoed:
  - 3°3.1. deze digitale gegevens blijvend toegankelijk en leesbaar te maken;
  - 3°3.2. op collectie- en stukniveau internationaal erkende inhoudelijke en technische standaarden te gebruiken zodat de gegevens uitwisselbaar worden met de gegevens van andere cultureel-erfgoedorganisaties en zodat ze via dataharvesting beschikbaar worden voor overkoepelende systemen zoals Europeana;
  - 3°3.3. rekening te houden met eventuele wettelijke beperkingen met betrekking tot copyright en privacy.
  - 3°3.4. I.C.W. engageert zich ook om cultureel-erfgoedorganisaties te sensibiliseren en informeren over het gebruik van internationale standaarden.
- 3°4. de Wase cultureel-erfgoedgemeenschap ondersteunen bij een intense zorg voor registratie en inventarisatie;
- 3°5. contextonderzoek stimuleren;
- 3°6. een actuele visie voor een geïntegreerd Waas cultureel-erfgoedbeleid verder ontwikkelen;
- 3°7. de kennis uitbreiden van de Wase cultureel-erfgoedorganisaties inzake de optimale zorg voor en de bewaaromstandigheden van cultureel erfgoed;
- 3°8. besturen, ambtenaren en organisaties verder sensibiliseren over de waarde van cultureel erfgoed zodat ze meer aandacht schenken aan de gevolgen van hun beleid voor het cultureel erfgoed.

- **Depotwerking:** inschakeling in de depotwerking van en samenwerking met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. Het provinciebestuur startte in 2009 met de voorbereiding van de uitbouw van een beleid rond depotwerking. De Erfgoedcel Waasland verwacht in 2011 betrokken te worden bij de verschillende stappen die ondernomen worden. Op dit ogenblik werkt de provincie mee in een Waas traject rond selectiecriteria agrarisch erfgoed.
- **Digitalisering:** in 2007 werd op vraag van de erfgoedzorgers een start gemaakt van de digitalisering van beeldmateriaal, kranten en films. In 2008 werd verder gewerkt aan deze actie, voornamelijk door het digitaliseren van beeldmateriaal en kranten (dit laatste op vraag van de gemeente Temse). Ook in 2009 werden vijf kranten gemicrofilmd en gedigitaliseerd (op vraag van erfgoedzorgers met grote krantencollecties) en werd relevant materiaal van particulieren of organisaties gedigitaliseerd (in het kader van verschillende projecten). In 2010 werd op vraag van enkele archieven voornamelijk archiefmateriaal gedigitaliseerd in het kader van de Erfgoedbank Waasland. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek

gemaakt via www.beeldbankwaasland.be, www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, www.trickyreynaertenco.be, www.wasereuzen.be, andere publieksacties en via de partners zelf. In 2011 wordt naar aanleiding van concrete projecten en de Erfgoedbank Waasland verder materiaal gedigitaliseerd.

- **Doel:** in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 is de volgende operationele doelstelling opgenomen: “In opvolging van de beslissing van de Vlaamse Regering betreffende de toekomst van Doel, prioritair aandacht besteden aan alle aspecten van de zorg voor het cultureel erfgoed van het dorp Doel (verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en ontsluiting)”. In 2009 werd i.s.m. verschillende partners gestart met de opmaak van een projectplan, dat in 2010 echter – in afwachting van de projectplannen van de Vlaamse projectgroep rond het ruraal erfgoed in het kerngebied – even in de koelkast werd gestoken. De Erfgoedcel Waasland en het Gemeentearchief Beveren maken vanaf najaar 2010 deel uit van de begeleidingsgroep van het onderzoek Ruraal erfgoed, dat voortvloeide uit het Vlaams overleg. De financierende partners in dit onderzoek zijn het Vlaams Gewest Departement Mobiliteit en Openbare Werken – Afdeling Maritieme Toegang, Maatschappij voor het Grond – en Industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeoevergebied en het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen.
- **Draaiboek mondelinge geschiedenis:** i.s.m. FARO, de Erfgoedcel Brugge, Provincie Oost-Vlaanderen, Sint-Lodewijkscollege in Lokeren, Sint-Jozef-Klein-Seminarie in Sint-Niklaas en andere partners werkte de Erfgoedcel Waasland in 2008 een eerste versie van een draaiboek Mondelinge Geschiedenis voor het middelbaar onderwijs uit. Deze eerste versie werd opgenomen binnen het PWO-project (projectmatig wetenschappelijk onderzoek) ‘Mondelinge Geschiedenis: een brug tussen erfgoed en culturele diversiteit in het onderwijs’ van de Katholieke Hogeschool Mechelen. In dit project participeren de Erfgoedcel Waasland, Erfgoedcel Mechelen, FARO vzw, Memori, CIMIC, Sint-Lodewijkscollege Lokeren, Departement geschiedenis van de K.U.Leuven en Canon Cultuurcel. De Katholieke Hogeschool Mechelen zou in het schooljaar 2009-2010 dit draaiboek uittesten in scholen en aanvullen met praktische voorbeelden en de eindtermen uit het middelbaar onderwijs om dan vanaf schooljaar 2010-2011 verspreid te worden naar de Vlaamse scholen. De Katholieke Hogeschool Mechelen komt achter de afspraken niet na. Eind 2010 wordt bekeken welke actie best ondernomen wordt om dit project alsnog tot een goed einde te brengen.
- **Essaywedstrijd rond de Wase identiteit:** reeds in 2005 leefde het idee “iets te doen” rond de Wase identiteit. Het werd een wedstrijd, die zich buigt over de betekenis van een Wase Identiteit in het hier en nu, onder de titel ‘Wase Identiteit !?’, waarbij we gericht oproepen tot verschillende benaderingen van identiteit. De wedstrijd wordt uitgeschreven in het najaar van 2010 en de kandidaturen worden verwacht in 2011. Een jury van diverse achtergrond zal de variatie en de wetenschappelijke onderbouw zo veel mogelijk bewaken. De voorstelling van de publicatie (speciale uitgave van de Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas) en de prijsuitreiking wordt in het najaar van 2011 gekoppeld aan een symposium rond het thema ‘Wase Identiteit !?’ i.s.m. de K.O.K.W., met verschillende sprekers en eventueel een panelgesprek.

- **Omgevingsanalyse:** net zoals in 2010 zal in 2011 blijvend aandacht zijn voor bepaalde elementen uit een omgevingsanalyse. De concrete acties zitten in verschillende andere acties verweven (bv. in kaart brengen van expertise).
- **Overleg agrarisch erfgoed:** in navolging van de aanbeveling in WODE werd in 2009 een overleg rond landbouwcollecties opgestart i.s.m. het Centrum voor Agrarische Geschiedenis en het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen (museumconsulentschap). Dit gaat verder in 2011. Het overleg werkt rond collectiebeleid (ontwikkelen van selectiecriteria, collectiemobiliteit en afstemming) en ontsluiting. Hieraan nemen de Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren, het Landbouwmuseum Stekene, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stedelijk Museum Lokeren en de gemeentes Beveren en Stekene deel. Naast de organisaties die actief deelnemen aan deze werkgroep, zijn er nog andere collectiebeheerders met agrarisch erfgoed. Zij kunnen op dit ogenblik niet actief meewerken, maar de resultaten die uit deze werkgroep voortvloeien zullen zeker gedeeld worden met hen. In 2010 werd o.a. gewerkt aan collectieregistratie door het Landbouwmuseum Stekene.
- **Samenwerking met onderwijsinstellingen:** op vraag van verschillende onderwijsinstellingen werkt de Erfgoedcel Waasland samen met hen:
  - de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (KAHOSL) biedt aan haar leerlingen binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs een nieuw vak "Project kunstvakken" (PKV) aan. Binnen PKV komen leerlingen in contact met een ruim aanbod aan cultureel erfgoed en kunststromingen en – vormen. Om het aanbod naar de leerlingen toe inzake een observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkt de KAHOSL samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. In schooljaar 2009-2010 werd hiervoor reeds een pilootstage uitgewerkt. Voor het schooljaar 2010-2011 worden 4 erfgoedorganisaties gezocht, waarmee zal worden samengewerkt.
  - de KAHOSL zoekt voor de derdejaarsstudenten van de lerarenopleiding secundair onderwijs onderwerpen voor eindwerken, waarbij de studenten ook op een academische manier te werk zouden kunnen gaan. Enkele erfgoedorganisaties reageerden hierop met suggesties, de Erfgoedcel Waasland volgt dit op.
  - In 2009-2010 werkte de Erfgoedcel Waasland samen met de Arteveldehogeschool Gent, die o.a. een opleiding verzorgde voor de Wase erfgoedzorgers rond het maken van educatieve pakketten voor de lagere school, en die ook consultancy verleende aan Wase erfgoedinstellingen voor het maken van een educatief aanbod. Eind 2010 zal worden onderzocht of in 2011 in samenwerking met de Arteveldehogeschool, een vervolgopleiding kan worden georganiseerd, gericht op het maken van educatieve pakketten voor het secundair onderwijs.
- **Sensibiliseren ontsluiten Wase (digitale) bibliografie:** op basis van WODE, gesprekken met belangrijke bibliografische collectiehouders en de reeds gedane voorbereidingen wordt een breder project rond een échte Wase digitale bibliografie gedaan. De Erfgoedcel Waasland onderzocht in 2010 hoe de rijke documentaire en archivalische collecties aanwezig bij de Bibliotheca Wasiana, de Koninklijke Oudheidkundige Kring Land van Waas, de heemkundige kringen en de bibliotheken meer onder de aandacht van het publiek kunnen gebracht worden. Vanaf het najaar 2010 wordt werk gemaakt van de

effectieve ontsluiting via o.a. een projectpagina met bundeling van informatie op de erfgoedcelwebsite, invoer titels van de artikels in heemkundige tijdschriften in Ovinob (indien mogelijk i.s.m. Heemkunde Oost-Vlaanderen) en de geleidelijke digitalisering en ontsluiting van de artikels zelf.

- **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken:** i.s.m. het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas en Toerisme Waasland werd in 2009 de Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen geplaatst. In 2010 werd verder gewerkt rond dit thema met o.a. artikels in de Annalen van de K.O.K.W., verdere ontsluiting van materiaal en “Winter in de stad” vanuit de invalshoek Sinterklaas en Sint-Maarten (toerisme).

Nu de gebruiken op de Vlaamse lijst staan, bestaat de mogelijkheid een dossier bij Unesco in te dienen. Een Belgisch (nationaal) dossier biedt echter weinig meerwaarde aangezien het geen internationaal dossier is én de Vlaamse Gemeenschap het dossier niet zal kunnen indienen bij Unesco (aangezien in 2010 dossiers uit de Franse Gemeenschap voorrang krijgen). In 2010 een internationaal dossier indienen had bijgevolg geen zin, aangezien dit niet kan zonder Nederland (nog geen ratificatie van de Unesco conventie) en Nederland bij uitstek het “Sinterklaasland” is. Vanuit het Waasland zullen we dan ook een mogelijk internationaal dossier met als trekker Nederland mee ondersteunen. Voor 1 april 2011 wordt in navolging van de erkenning door Vlaanderen een opvolgingsdossier ingediend.

Rond dit dossier kan ook samengewerkt worden met Volkskunde Vlaanderen vzw in het kader van hun project **Zoals gewoonlijk!?** rond het in kaart brengen van tradities.

- **Thesislijst:** verschillende organisaties hebben onderwerpen waar rond kan gewerkt worden door onderwijsinstellingen. Jaarlijks wordt dan ook een lijst met mogelijke thesisonderwerpen opgesteld door de Erfgoedcel Waasland (met input uit verschillende erfgoedorganisaties) en bezorgd aan verschillende onderwijsinstellingen.
- **Visietekst particulier erfgoed:** deze tekst werd grotendeels in 2009 opgemaakt. Deze tekst bevat een visie op hoe om te gaan met particulier erfgoed en duidt synergieën aan tussen particulier en openbaar erfgoed. Vanaf 2010 werd deze tekst verspreid. Deze tekst biedt een algemeen kader, waarbinnen ook in 2011 wordt gewerkt.
- **Volkerverhalen:** in 2007 werd door de Erfgoedcel Waasland een inventaris opgemaakt met meer dan 600 volksverhalen uit het Waasland. Zij werden bijna allen fysiek gekopieerd (bewaring in een archiefdoos) en kunnen ter plaatse in gekeken worden en opgevraagd (wat regelmatig gebeurt). Ongeveer de helft van de verhalen is eveneens digitaal beschikbaar (in een interne Accesdatabank). In schooljaar 2007-2008 werkte een stagiair van Hogeschool Gent, departement KASK, illustraties uit bij een aantal van deze verhalen. Volkskunde Vlaanderen beheert i.s.m. de KULeuven en de Leuvense Vereniging voor Volkskunde de Vlaamse Volkerverhalenbank (<http://www.volkerverhalenbank.be>). I.s.m. Volkskunde Vlaanderen worden deze verhalen verder ontsloten via dit platform.
- **Vorming:** net zoals andere jaren zal vorming georganiseerd worden. Hiervoor wordt gestreefd samen te werken met erkende vormingsinstellingen zoals bv. Vorming Plus, Lodewijk de Raetstichting en Heemkunde Vlaanderen. In 2010 vond bij de Wase achterban een bevraging plaats om te peilen naar de

vormingen waaraan men meest behoefte heeft. Afgaand op die resultaten zullen volgende vormingen georganiseerd worden voor het einde van het huidige convenant 2009-2014: een eigen website maken, opleiding SABAM over auteursrecht, projectdossiers schrijven, vergadertechnieken, stamboomonderzoek, paleografie en het maken van een educatief pakket voor het secundair onderwijs. In 2011 zal al zeker ingezet worden op een eigen website maken, opleiding SABAM over auteursrecht en projectdossiers schrijven. Indien relevant, zal voor het organiseren van sommige opleidingen bekeken worden of het interessant is om samen te werken met de koepelverenigingen van andere organisaties zoals Okra, vrouwenverenigingen e.d.. Op die manier kunnen de Wase (vrijwillige) erfgoedzorgers ook nieuwe contacten leggen.

- **Vrijwilligersmanagement:** o.a. uit WODE blijkt dat verschillende organisaties die – al dan niet uitsluitend – met vrijwilligers werken, dikwijls een overbelasting én een vergrijzing van de groep vrijwilligers voelen. In 2009 organiseerde de Erfgoedcel Waasland een brainstorm met leden van de advies- en stuurgroep over de te ondernemen acties. De Erfgoedcel Waasland deed in 2009-2010 vervolgens plaatsbezoeken bij de voorzitters van heel wat vrijwilligersverenigingen om naar hun behoeften te peilen. Op basis hiervan werden reeds in 2010 een aantal acties ondernomen. Deze kennen in 2011 hun vervolg. Ook de plaatsbezoeken zullen worden verder gezet, om op de hoogte te blijven van wat leeft binnen de vrijwilligersverenigingen. Acties die reeds lopende zijn en verder gezet worden:
  - **Stimuleren van een Waas vrijwilligersoverleg**, zowel formeel d.m.v. het uitwisselen van expertise en het stimuleren van samenwerkingen d.m.v. formules als studiedagen, brainstorms rond vooraf bepaalde onderwerpen of thema's, als informeel door deze bijeenkomsten te koppelen aan aangename zaken zoals recepties, bedankingsuitstappen, vormingen en dergelijke. Ook rond het werven van vrijwilligers specifiek zal gewerkt worden, aangezien dit door de vrijwilligersorganisaties (bv. ook Wase reuzenverenigingen) steeds weer als pijnpunt wordt naar voren geschoven. De vraag is echter of dit onder de vorm van een gewone "opleiding" wel aantrekkelijk genoeg zal zijn. Dit zal nog worden uitgeklaard – zoals eerder gemeld kan het interessant zijn om voor het organiseren van deze opleidingen samen te werken met de koepelverenigingen van andere organisaties zoals Okra, vrouwenverenigingen e.d.. Op die manier kunnen de Wase (vrijwillige) erfgoedzorgers ook nieuwe contacten leggen. Dit zal afgetoetst worden met enkele koepelverenigingen.
  - Aanbieden van **hedendaagse visies** op vrijwilligerswerking aan de organisaties, bijvoorbeeld zicht op maatschappelijke trends, ingaan op het feit dat hedendaagse vrijwilligers zich liefst projectmatig inzetten, en zo verder.
  - **Op vraag begeleiden** van organisaties bij het werven van vrijwilligers bijvoorbeeld Heemkundige Kring Braem en het Gemeentearchief Beveren, Reynaertgenootschap, Vereniging voor Familiekunde e.d.
  - Ook in de **Erfgoedcel Waasland** wordt gewerkt met vrijwilligers. Dit wordt verder uitgebouwd.
- **Wase scanner:** vanuit verschillende spelers in het erfgoedveld kregen zowel de Bibliotheeca Wasiana als de Erfgoedcel Waasland de vraag naar de aankoop van een scanner voor het scannen van allerlei soorten beeldmateriaal (foto's, negatieven, boeken e.d.). De Bibliotheeca Wasiana en de Erfgoedcel

Waasland sloegen de handen in elkaar en doen een gezamenlijke aankoop van een Wase doorvoerscanner. De doelgroep is alle erfgoedzorgers in het Waasland, zowel leden van verenigingen als particulieren. Een duidelijke handleiding en een kort en duidelijk reglement voor het gebruik van deze scanner worden opgemaakt.

SD 4 – ERFGOED LEEFT!

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

4° I.C.W. staat in voor een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen. Om dit te bereiken zal I.C.W.:

4°1. typische Wase thema's centraal stellen dankzij grote projecten;

4°2. een actieve publieksparticipatie stimuleren en daarom een netwerk uitbouwen met representatieve vertegenwoordigers van de verschillende doelgroepen;

4°3. binnen haar netwerk cultureel-erfgoedorganisaties sensibiliseren en informeren voor en over diversiteit en interculturaliteit met bijzondere aandacht voor personen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond en activiteiten opzetten en stimuleren rond diversiteit en interculturaliteit;

4°4. nauwe samenwerking met het onderwijs en cultureel-erfgoededucatie in de Wase erfgoedgemeenschap stimuleren;

4°5. de Wase cultureel-erfgoedorganisaties stimuleren om zich gemeenschappelijk te profileren;

4°6. nieuwe media en informatietechnologieën optimaal inzetten om de zichtbaarheid van het cultureel erfgoed te verhogen;

4°7. aan de hand van een doorgedreven vrijwilligersmanagement en gerichte acties erfgoedliefhebbers stimuleren zich in te zetten als erfgoedzorger.

- **Archief op het spoor:** de archieftrein reisde in 2010 niet veel meer rond. Op het Waas Archievenoverleg van eind november 2010 worden de verschillende mogelijkheden voor de archieftrein bekeken.
- **Erfgoedbank Waasland:** in 2010 werd druk gewerkt aan de Erfgoedbank Waasland. In het najaar ging www.waaserfgoed.be online. Deze Erfgoedbank biedt aan alle acties en processen binnen het cultureel-erfgoedconvenant de mogelijkheid een betere en diepgaandere ontsluiting en ondersteuning te doen en dit niet alleen voor de reeds bestaande content, maar eveneens voor nieuwe content (bv. inventarissen, documenten, foto's, filmpjes, mondelinge geschiedenis...). De beeldbankpartners werden in 2010 ook erfgoedbankpartners: Bibliotheca Wasiana, Erfgoedcel Waasland, Gemeente Beveren, Gemeente Zwijndrecht, Gemeentearchief Temse, Heemkundige Kring Braem, Heemkundige Kring d'Euzie, Heemkundige Kring Moerbeke-Waas, Heemkundige Kring Nieuwkerken, Hertogelijke Heemkundige Kring Land van Beveren, Heemkundige Kring De Kluize, Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, Reynaertgenootschap vzw, Rijksarchief Beveren, Stadsarchief Lokeren, Stadsarchief Sint-Niklaas, Stedelijke Musea Sint-Niklaas en Volkskunstgroep Boerke Naas. Daarnaast kunnen in 2011 ook nieuwe partners toetreden.
- **Erfgoedcommunicatie:** de digitale nieuwsbrieven voor erfgoedorganisaties (Wase erfgoedgemeenschap) en publiek (erfgoedliefhebbers) worden op regelmatige tijdstippen verstuurd. Ook de verschillende website worden steeds verder aangevuld en geüpdate. De projectcommunicatie wordt

steeds afgestemd op de inhoud en de timing van de verschillende projecten. Er wordt ook nog steeds actief ingezet op direct-marketing.

- **Erfgoeddag:** de Erfgoedcel Waasland zal zoals andere jaren instaan voor de aanmaak en verspreiding van een regionale brochure. Afhankelijk van de uitkomst van de brainstorm, die ook in 2010 ter voorbereiding van Erfgoeddag 2011 plaatsvond, kunnen door de Erfgoedcel Waasland al dan niet nog specifieke acties worden ondernomen. In september 2011 zal eveneens met het hele geïnteresseerde erfgoedveld ter voorbereiding van Erfgoeddag 2012 een brainstorm georganiseerd worden. Een Waas inspiratiemoment werkt ook (inter)gemeentelijke samenwerking in de hand.
- **Erfgoededucatie:** na het educatieve luik bij Archief op het Spoor en een actie rond Erfgoeddag 2008 doorliep de Wase erfgoedsector in 2009 een traject in erfgoededucatie: bundelen en verspreiden van de resultaten van een enquête inzake erfgoededucatie; het organiseren van een vorming “Bruggen bouwen tussen onderwijs en erfgoedinstellingen” en het aanmaken van een inventaris van het Wase erfgoedaanbod voor scholen getiteld “Wase erfgoedklapper” (expliciete vraag die kwam uit de enquête). Vanaf 2010 wordt hierop verder gebouwd (zie projecten zelf).
  - De reeds bestaande publicaties (bv. Tricky Reynaert en co en Wase erfgoedklapper) worden verder verspreid naar de scholen en er wordt eveneens educatief materiaal uitgeleend aan scholen.
  - Ook de consultancy die door de Arteveldehogeschool werd verleend aan diverse erfgoedorganisaties, zal in 2011 wellicht nog wat opvolging en consultancy door de Erfgoedcel Waasland vragen als enkele onder hen effectief aan de slag gaan met het aangemaakte materiaal.
  - Ook zal in het voorjaar 2011 een “terugkomdag educatie” worden georganiseerd, waarbij de erfgoedorganisaties die actief deelnamen aan het hierboven vermelde traject, hun bevindingen kunnen uitwisselen. Op basis hiervan kunnen dan indien nodig nieuwe acties gepland worden. Zo kan bijvoorbeeld de idee van “erfgoedklassen in het Waasland”, dat bij sommige erfgoedorganisaties leeft, afgetoetst worden.
  - Tenslotte zal in 2011 ook onderzocht worden of er de mogelijkheid is om samen met de Arteveldehogeschool Gent een vervolgopleiding uit te werken, gericht op het ontwikkelen van educatieve pakketten voor het secundair onderwijs.
- **Forten en linies in grensbreed perspectief (Interreg IV-project):** in het kader van het groter Interreg IV-project met als partners Interreg Vlaanderen-Nederland, Europese Unie, Provincie West-Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen, Provincie Zeeland, Provincie Noord-Brabant, Provincie Antwerpen, Stad Antwerpen, Gemeente Maldegem, Gemeente Beveren, Gemeente Sint-Gillis-Waas, Gemeente Hulst, Gemeente Terneuzen, Gemeente Damme, Gemeente Stekene, Gemeente Knokke-Heist, Vlaamse Overheid, Waterwegen en Zeekanaal NV, Agentschap voor Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Stichting Zeeuws Landschap, Natuurpunt VZW, Kempens Landschap VZW, Polder Land van Waas, Artesis Hogeschool Antwerpen, Toerisme Oost-Vlaanderen, Rijn-Schelde Delta, Interwaas, Landelijke Gilden, Erfgoedcel Waasland, Camping Ford Bedmar en Vlaamse Landmaatschappij worden educatieve pakketten rond de Staats-Spaanse linies uitgewerkt.

I.s.m. de gemeente Sint-Gillis-Waas werkt de Erfgoedcel Waasland aan de realisatie van deze educatie en aan de invulling van Fort Bedmar (lid van commissie).

- **Mercator en cartografie:** 2012 is een nieuw Mercatorjaar. N.a.v. daarvan worden allerlei activiteiten georganiseerd. Rond de thema's cartografie, wereldvisies en/of representaties van land en beschaving, de rol van kaarten in het verloop van de geschiedenis... wordt vanuit de Erfgoedcel Waasland in maart of april 2012 een internationaal congres georganiseerd dat zich toespitst op historische cartografie. Op deze manier krijgt de regio meer internationale uitstraling. Voor de inhoudelijke invulling zijn connecties gelegd met de academische wereld in binnen- en buitenland. Het congres vindt officieel plaats onder de vleugels van de International Cartographic Association (ICA) en gebeurt in co-organisatie met de UGent. Het 3-daagse congres zal doorgaan in het STeM, van woensdag tot vrijdag. Er werd ondertussen ook een werkgroep opgestart met een vertegenwoordiger van de K.O.K.W., de Bibliotheeca Wasiana, gemeentearchief Beveren, de Erfgoedcel Waasland en Emile Van Vaerenbergh (landmeter Kruibeke), die zich buigt over de mogelijke koppeling van de lokale erfgoedactoren en heemkundigen met dit internationale academische congres (waarvan ook het inschrijvingsgeld relatief hoog zal liggen). Enerzijds zal de thematische invulling van het congres voldoende aansluiting moeten vinden bij de regio; zo worden cartografie van grensgebieden, incl. inundatiegebied, als één van de mogelijke thematische pijlers gezien. Anderzijds wordt vanuit de Erfgoedcel Waasland aan de werkgroep voorgelegd om op de zaterdag volgend op het congres een symposium van een halve dag + rondleiding te organiseren met Belgisch/Nederlandse sprekers en meer ruimte voor de specifieke Wase context (bvb. het traject Waasmunster rond digitalisering van oude kaart).
De mogelijkheden om digitaal kaarten aan te bieden worden verder bekeken binnen de Erfgoedbank Waasland en uitgewerkt binnen het project Polders.
Op 6 mei 2010 werd de vzw Mercator 2012 opgericht met als stichtende leden gemeente Kruibeke, Stad Sint-Niklaas, KOKW en vzw Mercatoriana. Interwaas versterkte de vzw als toetredend lid en biedt huisvesting aan de projectcoördinator van de vzw.
- **Polders:** de centrale insteek voor het polderproject worden de aankomende wijzigingen in het polderlandschap en –bestuur en de relatie tot het historische polderlandschap en polderleven (bv. werken in de polder leven in de polder...). Het polderproject wil doelbewust een breed gamma aan materiaal aanspreken om zo meer partners te bereiken en om een aantrekkelijk en gevarieerd geheel te kunnen voorstellen aan het brede publiek. Geografisch omvat het project het hele Waasland: van de zeescheldepolders in het oosten tot oude rivierpolders en wateringen in het westen. Werkgroepen zijn opgericht in Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse (met als mogelijke uitbreiding Moerbeke), die archivalisch/documentair/cartografisch materiaal e.d. verzamelen rond een aantal afgesproken thema's. Een selectie van dit materiaal zal gedigitaliseerd worden en gepresenteerd op de Erfgoedbank Waasland in 2012. Er wordt samenwerking gezocht met de UGent, Centrum voor Agrarische Geschiedenis en de Universiteit Antwerpen voor duidende teksten en artikels. Daarna worden eventueel ook met het Regionaal Landschap Schelde-Durme in de drie Wase gemeenten binnen hun werkingsgebied (Waasmunster, Temse en Kruibeke) meer concrete publieksactiviteiten uitgewerkt.

Aansluiting bij het landboekproject van de Provincie Oost-Vlaanderen is eventueel ook mogelijk. De apotheose wordt voorzien voor 2012, om praktisch voldoende tijd te laten voor het verzamelen van materiaal en om de inhoudelijke link tussen het Mercatorjaar en de cartografische insteek in het polderproject ten volle te benutten.

- **Tussen Kunst en Kitsch:** het SteM organiseert, in navolging van 2010, in 2011 i.s.m. TV Oost en Erfgoedcel Waasland Tussen Kunst en Kitsch. Het SteM neemt de praktische organisatie op zich en de Erfgoedcel Waasland communiceert over dit initiatief.
- **Website:** www.erfgoedcelwaasland.be wordt verder ingevuld. In het najaar 2010 werd op de website een nieuw luik aangemaakt, getiteld "Tips voor erfgoedzorgers". Dit stuk van de site zal alle informatie bundelen, relevant voor erfgoedzorgers bij het uitvoeren van hun taken. Ook in 2011 zal het een extra aandachtspunt blijven om dit luik intensief te voeden met materiaal.

Wereldoorlog I – denktank: in 2010 werd een denktank rond de herdenking van WO I opgestart. Eveneens werd een dossier ingediend binnen het Impulsfonds 'De Grote Oorlog' van Toerisme Vlaanderen. Mee afhankelijk van het resultaat van deze projectsubsidieaanvraag, wordt verder bepaald welke richting ingeslagen wordt voor de herdenking van WO I.

SD 5 – FINANCIËEL ONDERSTEUNINGSBELEID

Uittreksel uit Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014:

5° I.C.W. werkt uiterlijk tegen het einde van de beleidsperiode een ondersteuningsbeleid voor cultureel-erfgoedactoren uit. Het ondersteuningsbeleid bevat minstens een beleid voor:

- a. de ondersteuning van erkende musea en erkende culturele archiefinstellingen die een werking ontwikkelen op het lokale niveau. Het protocol gesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw (VVSG) en de Vereniging van Vlaamse Provincies vzw (VVP) is hiervoor richtinggevend;
- b. de financiële ondersteuning van projecten op basis van een subsidiereglement van het I.C.W. voor cultureel erfgoed;
- c. de financiële ondersteuning van publicaties rond erfgoed op basis van een publicatiebeleid van het I.C.W., waaronder de ondersteuning van lokale tijdschriften voor volkscultuur en geschiedenis.

Onder deze doelstelling wordt enkel de financiële ondersteuning, gefinancierd met middelen van de Vlaamse Gemeenschap, opgenomen. Daarnaast is er binnen het cultureel-erfgoedconvenant nog andere ondersteuning bv. vrijwilligersmanagement, Waas erfgoedloket, lidmaatschap heemkringen... Deze acties zijn opgenomen onder andere doelstellingen.

Aangezien het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas een intergemeentelijke samenwerking is, is het onmogelijk alle budgetten voor ondersteuning, naast deze betaald met subsidies van de Vlaamse Gemeenschap, op te sommen. Hieronder vindt u een overzicht terug van de budgetten vanuit de Vlaamse Gemeenschap.

- **Doorstorting van subsidies Vlaamse Gemeenschap:**
  - **Publicaties:** ondersteuning voor het tijdschrift van de Heemkundige Kring Souvereinen (jaarlijks 1 000 euro), Hertogelijke Heemkundige Kring van het Land van Beveren (jaarlijks 1 000 euro) en de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas (jaarlijks 2 000 euro).
  - Kwaliteitslabel op lokaal niveau voor **Stedelijk Museum Lokeren:** voor 2011 wordt een actieplan ingediend bij de Erfgoedcel Waasland en bij het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen. I.s.m. het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het Stedelijk Museum Lokeren is in 2009 een protocol uitgewerkt voor de verdere subsidiëring in 2010-2014. Dit is afgestemd op de criteria uit het protocol tussen de Vlaamse Gemeenschap, de VVP en de VVSG. Jaarlijks ontvangt het museum 12 500 euro.
- **Projectsubsidies:** Interwaas kent sinds 2009 met subsidies voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas projectsubsidies toe op basis van een subsidiereglement (jaarlijks voorzien budget 15 000 euro). Dit reglement werd in 2010 herzien.
- **Publicatiebeleid:** de Werkgroep Publicatiebeleid werkte in 2010 een voorstel uit rond het publicatiebeleid. Dit behandelt zowel periodieke publicaties (zowel reeds gesubsidieerden als niet gesubsidieerden) als éénmalige publicaties. In het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2009-2014 staat jaarlijks 6 000 euro ingeschreven voor de ondersteuning van publicaties. Er werd echter gekozen om dit bedrag op te trekken naar 12 500 euro per jaar. Hiervan wordt jaarlijks 5 000 euro gebruikt voor periodieke publicaties en 7 500 euro voor éénmalige publicaties.

Wat betreft **periodieke publicaties** wordt een **jaarlijkse nominatieve toelage van 500 euro** voor de volgende tien periodieke publicaties voorzien: Heemkundige Kring Braem (Elversele), Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas), Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai), Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene), Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700, Heemkundige Kring Wissekerke (Kruikebeke), Tinelmuseum, Jaarboek van de Beheerraad van het Gemeentemuseum Temse, Reynaertgenootschap Tielcelijn, Sint-Nicolaasgenootschap – Tijdingen. Hieraan worden een aantal administratieve voorwaarden gekoppeld. Deze jaarlijkse nominatieve toelagen komen in totaal op jaarlijks 5 000 euro. Tot eind 2014 bedraagt de totale uitgave voor periodieke publicaties dan 25 000 euro. Deze jaarlijkse periodieke uitgave wordt reeds in 2010 uitbetaald.

Hiernaast kan in 2011 nagevraagd worden bij deze organisaties of zij op één of andere manier ondersteuning wensen om in de toekomst te werken aan hun tijdschrift.

Vanaf 2011 wordt bovendien jaarlijks 7 500 euro voorzien voor éénmalige publicaties. De publicatiesubsidie voor éénmalige subsidies wordt geregeld in een **publicatiesubsidiereglement voor éénmalige publicaties**. Dit subsidiereglement wordt in het najaar 2010 – voorjaar 2011 opgemaakt. Dit wordt na één jaar geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Tot eind 2014 bedraagt de totale uitgave voor éénmalige publicaties dan maximum 30 000 euro.

